

1 Úvod	1
1.1 Všeobecně	1
1.2 Základní konstrukční parametry	1
1.3 Výpočtové režimy	3
1.4 Výpočtová zatížení	3
1.5 Metody výpočtu součástí na pevnost	4
2 Kinematika klikového ústrojí	4
2.1 Kinematika osového klikového ústrojí	4
2.1.1 Kinematika kliky	5
2.1.2 Dráha pístu	5
2.1.3 Rychlost pístu	8
2.1.4 Zrychlení pístu	9
3 Síly a momenty působící v klikovém ústrojí	10
3.1 Síly v klikovém ústrojí	10
3.1.1 Síly tlaku plynů	10
3.1.2 Síly setrvačné	11
3.1.3 Redukce hmotnosti klikového ústrojí	11
3.1.4 Velikost a průběh setrvačných sil v klikovém ústrojí	12
3.1.5 Výsledné síly v klikovém ústrojí	13
3.2 Síly zatěžující klikový čep a ojnicí ložisko	15
3.3 Síly zatěžující hlavní čep a hlavní ložisko klikového hřídele	16
4 Vyvážení klikového ústrojí spalovacích motorů	18
4.1 Setrvačné síly	18
4.2 Vyvážení jednoválcového motoru	19
4.2.1 Vyvážení setrvačných sil rotujících součástí	19
4.2.2 Vyvážení setrvačné síly posuvné I. řádu vývažkem na klice	19
4.2.3 Vyvážení setrvačných sil posuvných I. a II. řádu dvěma dvojicemi rotujících vývažků	20
4.3 Vyvážení řadových víceválcových motorů	20
4.3.1 Účinek setrvačných sil a jejich momentů na řadový motor	21
4.3.2 Vyvážení setrvačných sil rotačních a posuvných součástí	22
4.3.3 Vyvážení momentů setrvačných sil rotujících a posuvných součástí	24
4.4 Vyvážení vidlicových motorů	28
4.5 Přehled vyvážení nejčastěji používaných čtyřdobých a dvoudobých vozidlových motorů	30
5 Torzní kmitání klikových hřídelů	35
5.1 Podstata a význam torzního kmitání	35
5.2 Náhradní soustava klikového ústrojí. Redukce hmotností a délek	35
5.2.1 Redukce hmotností	36
5.2.2 Redukce délek	37
5.3 Vlastní torzní kmitání	38
5.3.1 Vznik a druhy vlastního kmitání	38
5.3.2 Výpočet frekvencí vlastního kmitání	41
5.3.2.1 Jednohmotnostní soustava	41
5.3.2.2 Soustava n – hmotnostní	42
5.3.3 Vliv tlumení na vlastní torzní kmitání	43
5.4 Rezonanční a kritické otáčky motoru	44
5.5 Namáhání klikového hřídele torzními kmity	45
5.6 Způsoby potlačení torzního kmitání	46
6 Části klikového ústrojí	48
6.1 Bezpečnost částí při proměnných zatíženích	48
6.1.1 Vliv tvaru, velikosti a povrchu částí na mez únavy	49
6.2 Pístová skupina	51

6.2.1	Funkce pístové skupiny	51
6.2.2	Píst	51
6.2.2.1	Namáhání pístu	51
6.2.2.2	Materiál pístu	52
6.2.2.3	Konstrukce pístů zážehových motorů	53
6.2.2.4	Konstrukce pístů vznětových motorů	54
6.2.2.5	Hlavní rozměry pístů čtyřdobých motorů	55
6.2.2.6	Nejčastější provozní poruchy pístů	56
6.2.2.7	Pevnostní výpočet pístu	56
6.2.2.8	Boční profil povrchu pístu	60
6.2.3	Pístní čep	61
6.2.3.1	Konstrukce, materiál a provozní poruchy pístních čepů	61
6.2.3.2	Pevnostní výpočet pístního čepu	62
6.2.4	Pístní kroužky	66
6.2.4.1	Funkce, provozní podmínky a konstrukce pístních kroužků	66
6.2.4.2	Materiály a povrchové úpravy pístních kroužků	68
6.2.4.3	Pevnostní výpočet pístního kroužku	68
6.3	Ojnice	72
6.3.1	Funkce ojnice, její konstrukce a pevnostní kontrola	72
6.3.1.1	Konstrukce a pevnostní kontrola oka ojnice	73
6.3.1.2	Konstrukce a pevnostní kontrola dřívku ojnice	78
6.3.1.3	Konstrukce a pevnostní kontrola hlavy ojnice	81
6.3.1.4	Pevnostní kontrola ojnicních šroubů	85
6.3.2	Materiál ojnic	86
6.3.3	Nejčastější poruchy ojnic	87
6.4	Klikový hřídel	88
6.4.1	Namáhání a faktory ovlivňující konstrukční uspořádání klikového hřídele	88
6.4.2	Konstrukce klikových hřídelů	88
6.4.3	Materiály klikových hřídelů	89
6.4.4	Kontrolní pevnostní výpočet klikového hřídele	90
6.4.4.1	Kontrolní pevnostní výpočet hlavního čepu	91
6.4.4.2	Kontrolní pevnostní výpočet klikového čepu	92
6.4.4.3	Kontrolní pevnostní výpočet ramen kliky	94
6.5	Setrvačnick	96
6.5.1	Účel a funkce setrvačnicku	96
6.5.2	Nerovnoměrnost chodu motoru	96
6.5.3	Teorie rovnoměrnosti chodu	97
6.5.4	Určení velikosti přírůstku	98
6.5.5	Stanovení celkového hmotnostního momentu setrvačnosti	98
6.5.6	Určení velikosti setrvačnicku	99
6.6	Ložiska	99
6.6.1	Funkce a základní požadavky na ložiska	99
6.6.2	Základní provedení kluzných ložisek	100
6.6.3	Materiál kluzných ložisek	100
6.6.4	Konstrukce kluzných ložisek	101
6.6.5	Valivá ložiska	102
7	Rozvodové ústrojí	103
7.1	Druhy rozvodových ústrojí	103
7.1.1	Kanálový rozvod	103
7.1.2	Šoupátkový rozvod	103
7.1.3	Ventilový rozvod	104
7.2	Hlavní části rozvodových ústrojí	105
7.2.1	Ventily	106
7.2.2	Ventilová sedla	108
7.2.3	Vedení ventilu	109

7.2.4 Ventilové pružiny	110
7.2.5 Vahadla	110
7.2.6 Rozvodové tyčky	111
7.2.7 Zdvihátka	111
7.2.8 Vačkový hřídel	113
7.2.9 Pohon vačkového hřídele	113
7.2.10 Přídavná zařízení rozvodu	115
7.3 Základní rozměry rozvodového ústrojí	116
7.3.1 Rychlost proudění plynů v hrdle kanálu	117
7.3.2 Rychlost proudění plynů v sedle ventilu při $h_{V \max}$	118
7.3.3 Rychlost proudění plynů v sedle ventilu v závislosti na časovém průřezu	118
7.4 Kinematika rozvodu	118
7.4.1 provozní a seřizovací data rozvodu	118
7.4.2 Druhy vaček	119
7.4.3 Kinematika zdvihátka	121
7.4.4 Kinematika ventilu	124
7.5 Silové poměry v rozvodu	125
7.5.1 Síly od plynů	125
7.5.2 Síly třecí	126
7.5.3 Síly setrvačné	126
7.5.4 Síly ventilových pružin	128
7.6 Pevnostní výpočet součástí rozvodového ústrojí	128
7.6.1 Pevnostní výpočet vačkového hřídele	128
7.6.2 Pevnostní výpočet zdvihátka	130
7.6.3 Pevnostní výpočet rozvodové tyčky	131
7.6.4 Pevnostní výpočet vahadla	131
7.6.5 Pevnostní výpočet ventilové pružiny	132
8 Pevné části motoru	133
8.1 Pevné části kapalinou chlazených motorů	133
8.2 Zvláštnosti konstrukce klikových skříní, válců a hlav válců motorů chlazených vzduchem	136
8.3 Pevnostní výpočet stěny válce	137
9 Chlazení motoru	139
9.1 Účel a druhy chladících soustav	139
9.1.1 Sdílení tepla ve spalovacím prostoru	140
9.2 Chlazení motoru kapalinou	142
9.2.1 Hlavní části kapalinových chladících soustav	142
9.2.2 Výpočet množství tepla odvedeného z motoru chladící kapalinou	143
9.2.3 Konstrukce a výpočet chladiče	144
9.2.4 Konstrukce a výpočet čerpadla chladící kapaliny	147
9.2.5 Konstrukce a výpočet ventilátoru	150
9.3 Chlazení motorů vzduchem	152
9.3.1 Výpočet chladících žeber	153
9.4 Regulace chlazení	155
10 Mazání motoru	156
10.1 Účel mazání motoru	156
10.2 Druhy tření v motoru	156
10.3 Mazací soustavy vozidlových motorů	159
10.3.1 Olejová čerpadla	160
10.3.2 Čistič oleje	162
10.3.3 Chladič oleje	164
10.3.4 Větrání klikové skříně	164
11 Čističe vzduchu a tlumiče výfuku	165
11.1 Čističe vzduchu	165
11.2 Tlumiče výfuku	167